

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A III/00194/2020. ügyszámon tárgyalt bírói kezdeményezéssel kapcsolatban, a Pénzügyminisztérium álláspontjára reagálva az alábbi amicus curiae-t terjesztem elő, mint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban levő (jelenleg felfüggesztett per) felperesének jogi képviselője.

I.

A Pénzügyminisztérium érvelése a szabályozás jellegével kapcsolatban

A Pénzügyminisztérium szerint a „Különadó törvény 12/E. § (2) bekezdése tehát arról rendelkezett, hogy e kedvező szabályt nem csak a hatálybalépést követően, hanem az egész 2015-ös adóévre alkalmazni lehet. Így az eljárásban érintett átmeneti rendelkezés kedvezőbb helyzetbe hozta az érintetteket, mert nemcsak a jogszabály hatálybalépését követő időszakra vonatkozóan csoportos létszámleépítéssel érintett magánszemélyek juttatásai mentesültek az adókötelezettség alól, hanem az adóév egészére vonatkozóan. Megjegyzést érdemel, hogy a későbbiekben a Különadó törvény 9. § (3) bekezdése tovább bővült és más jogszabály szerinti, hasonló jellegű elbocsátás során teljesített kifizetésekre is kiterjesztette a mentességet”.

„A Pénzügyminisztérium álláspontja szerint, amennyiben az Alkotmánybíróság az indítványnak megfelelő határozatot hozna, az a gyakorlatban azt jelentené, hogy a Különadótörvény 12/E. § (2) bekezdése szerinti átmeneti szabály hiányában visszamenőlegesen a különadó alapjává válna mindazon csoportos létszámcsökkentés következtében megszűnt jogviszonyra tekintettel a magánszemélyeket megillető, felmondási időre járó juttatás és végkielégítés, amelyet 2015. január 1. és december 11. között fizettek ki.”

„A rendelkezés alkalmazásának kizárása a fentiek alapján azt is jelentené, hogy a beadványban szereplő magánszemély által kapott végkielégítés (amelyet szintén csoportos létszámcsökkentésre tekintettel fizettek ki) után különadó-fizetési kötelezettséget kellene teljesíteni. A rendelkezés alkalmazásának kizárása nem hozná előnyösebb helyzetbe a csoportos létszámcsökkentéssel érintett magánszemélyeket, hanem összességében kedvezőtlenebb helyzetet teremtene”.

A Pénzügyminisztérium szerint „[k]iemelendő az is, hogy jogszabállyal visszamenőlegesen mentesíteni valamennyi csoportos létszámleépítéssel érintett magánszemély részére juttatott végkielégítést és felmondási időre járó juttatást sajátos helyzet elé állítaná a jogalkotót. Csak önálló törvényi szabályozással lehetne rendezni a kérdést, tekintettel arra, hogy a Különadó törvényt 2018. július 26-tól az Országgyűlés hatályon kívül helyezte. Megjegyezzük azt is, hogy az adójogszabályok esetén gyakori az a módszer, hogy egy kedvezőbb szabályt visszamenőleges hatállyal az adóév elejétől lehet alkalmazni. Ennek oka az, hogy az adók jelentős része - mint ahogyan a vizsgált esetben a magánszemélyek különadója - éves elszámolású”.

II.

Álláspontom

A felperes képviselőjeként határozott álláspontom, hogy a Pénzügyminisztérium álláspontja etekintetben az állam egyénnel szembeni „hatalmát” mutatja, és cinikusan közelít a problémához: ha az Alkotmánybíróság igazat ad a kezdeményezésnek, akkor a helyzet az egész csoport számára kedvezőtlenebb lesz. Ezen túl: ebben az esetben a helyzetet csak önálló törvényalkotással lehetne rendezni.

Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak az alapjogsérelem megállapítása esetén a fenti szempontot nem szabad mérlegelnie, figyelemmel arra, hogy a Pénzügyminisztérium jogosult a Kormánynak a megfelelő törvényjavaslat kidolgozásával a diszkriminációmentes szabályozás benyújtására javaslatot tenni, a megfelelő parlamenti többséggel pedig a szabályozás elfogadtatható. Amennyiben azt az érvet elfogadhatónak tekintené az Alkotmánybíróság, hogy az alaptörvényellenes szabályt azért nem semmisíti meg, mert ebben az esetben a jogalkotó lehetősége alapján akár mindenki számára kedvezőtlenebb helyzet jönne létre, az megnyitná a kaput azelőtt, hogy a jogalkotó ilyen helyzetek kialakításával tudjon rendszerben tartani alapjogsértő jogszabályi rendelkezéseket.

A Pénzügyminisztérium érvelése, figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság esetleges megsemmisítő döntését követően kezelni tudja a helyzetet, álláspontom szerint nem vehető figyelembe. A Pénzügyminisztérium és a jogalkotó éppen ezzel a felfogással megy szembe az Alkotmánybíróság gyakorlatával, és teszi az érintetteket az állami cselekvés tárgyává: „ha nem áldozzuk be őket, beáldozunk mindenkit” elv nem lehet a jogállam alapja.

Utalok ezzel szemben Kilényi Géza volt alkotmánybíró álláspontjára, ami a *használt helyzetek* kezelésére mutatott rá: „Ha azonban (az Alkotmánybíróság) komolyan veszi saját szerepét a jogállamiság kialakításában és fenntartásában, akkor egyet nem tehet: hogy sohasem él az ex tunc hatályú megsemmisítés jogával. Ezzel ugyanis - akarata ellenére - kifejezetten ösztönözné a végrehajtó hatalmat a gyorsan realizálható alkotmányellenes jogi szabályozásra, hiszen a jogalkotó szervek hamar rájönnek - sőt a jelek szerint már rá is jöttek -: nem kell tartani az utólagos normakontrolltól, mivel az Alkotmánybíróság csupán ex nunc hatállyal alkalmazza megsemmisítési jogkörét, s ez a már meghozott egyedi döntéseket nem érinti. (31/1991. (VI. 5.) AB határozat, Kilényi Géza alkotmánybíró párhuzamos véleménye)”

Kilényi alkotmánybíró úr szavait erre az esetre vetítve: ha az Alkotmánybíróság soha nem semmisítene meg diszkriminatív szabályt arra hivatkozással, hogy annak eredményeként a jogalkotó akaratától függően (!) az érintettek kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnének, akkor a jogalkotó hamar rájönne (vagy akár a jelek szerint rá is jött), hogy nem kell tartani a megsemmisítéstől, ha szándékosan ilyen helyzetet keletkeztet.

Jelzem azt is, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a pozitív diszkrimináció nem jelenthet, nem okozhat tiltott diszkriminációt. A negatív diszkrimináció nem lehet a pozitív diszkrimináció eszköze, vagyis egyesek jogfosztása árán nem lehet mások számára többletjogokat biztosítani.¹ Erre tekintettel a Pénzügyminisztérium álláspontja véleményem szerint tarthatatlan. Nem fogadhatjuk el jogállamban a Pénzügyminisztérium alábbi nézetét: „Egyértelműen kijelenthető továbbá, hogy a bíróság indítványában támadott törvényi rendelkezés megsemmisítése nem hozná kedvezőbb helyzetbe érintett magánszemélyt.” A jogalkotó ugyanis rendelkezik a megfelelő eszközökkel az alkotmányos helyzet helyreállítására – erre nem csak az Alkotmánybíróság jogosult, de a jogalkotó is köteles.

III.

Az alapjogi érvelések

A Pénzügyminisztérium érvelése az alapjogsérelemmel kapcsolatban az alábbi.

„Egy adott alanyi körre vonatkozó adókötelezettség megállapításának az alapját leginkább az adott alanyi kör teherbíró képessége jelenti. Az adójogszabályokban megjelenő feltételrendszerek az

¹ 26/1993. (IV. 29.) AB határozat. Kilényi Géza alkotmánybíró különvéleménye

adóalanyi körre specializáltan jelennek meg, nem mindenkire rónak azonos mértékű kötelezettséget. Amennyiben elfogadnánk a beadvány megállapítását, úgy bármelyik adószabály megalkotásával, változtatásával az emberi méltósághoz való jogsérelem, diszkrimináció, és a vagyoni hátrány okozta lelki jellegű sérülés lenne feltételezhető.”

„Kérdésként merülhetne fel, hogy korábbi kedvezményes szabályok bevezetése kapcsán sérültek-e azoknak az adózóknak az Alaptörvényben meghatározott jogai, akik korábban olyan közterhet fizettek meg, amit egy időponttól már nem kellett megfizetni.”

Jelzem, hogy a fenti érvelés teljesen fals, a két helyzet ugyanis nem összehasonlítható. Jelen esetben ugyanis nem arról van szó, amit a Pénzügyminisztérium állít, azaz, hogy az adott közterhet fizetni kell, majd egy bizonyos időponttól számítva nem kell megfizetni, hanem, hogy az állam ebben az esetben a kedvezményt visszamenőlegesen csak egy bizonyos érintetti kör egy részére terjeszti ki, nem az érintetti kör teljes egészére. Ez pedig – a pozitív diszkrimináció akkénti alkalmazása, hogy az egyes személyeket, csoportokat hátrányos helyzetbe hoz – tiltott, önkényes megkülönböztetést eredményez.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az állam gazdaságpolitikai lehetőségei meglehetősen tágak, viszont az alkotmányi (alaptörvényi) szabályokat nem hagyhatja figyelmen kívül.

Kelt: Budapesten, 2020. április 06.

felperes képv.:

Dr. Eszik Erika ügyvéd
Eszik Ügyvédi Iroda

